

Myndigheter stämplar ut folk till misär och hopplöshet

[singlepic id=273 w=582 h=437 float=left]

[nggallery id=72]

Socialförsäkringsutredningen välkomnar erfarenheter från människor som fallit utanför Systemet. Här är några röster ur berättelser vi tagit emot för att lämna till utredningen i en vitbok.

Text: Maria Wallin | Bild: Peter Carlsson & John Ash | [Prenumerera](#) | Artikel i [SocialPolitik nr 2 2012](#)

Jag lever i skuggan av mitt eget liv, skriver en kvinna som svarat på ett upprop vi initierat inom projektet [SocialAktion.nu](#). Det är en alldeles förfärande tung och skrämmande läsning – alla de berättelser vi får från människor som slängts ut från det generella socialförsäkringssystemet, från sjukförsäkringen, a-kassan men också nekats försörjningsstöd/socialbidrag – samhällets sista skyddsnät.

Det vi kan se i en samlad bild är att det sätt som folk behandlas på i sig är sjukdomsalstrande, man blir sämre av det man utsätts för. Det ökar också människors oro och otrygghet och därigenom dräneras de redan utsatta på kraft, energi och möjlighet att försöka resa sig. Det är en förfärande omoralisk behandling som kan uppröra oss – ännu friska, ännu anställda, ännu inte drabbade – intill vanmakt.

Men rent samhällsekonomiskt kan man lätt konstatera att det är alldeles kontraproduktivt att hantera människor så här aggressivt. Man kan inte ostraffat svälta, trycka ner och kränka alla dessa som drabbats i livet. Det slår tillbaka, kostar så mycket mera.

Här är utdrag ur några av alla de mail vi fått hittills. Vi tar fortfarande emot berättelser på [www.socialaktion.nu](#). (FK = försäkringskassan, AF = arbetsförmedlingen):

Jag har många års utredningar som visar att jag inte har någon arbetsförmåga alls och är i dag helt och fullt utförsäkrad.

Jag lever idag på min 50 % tillsvidare sjukersättning och så då jag inte ens kan få a-kassa. AF anser att jag helt klart är för sjuk för att ens kunna söka arbete. Ekonomiskt har jag ingen sambo eller anhörig som jag kan luta mig mot. Jag står helt ensam och inte ett öre i sparpengar. Det knäcker mig psykiskt. Kommer jag ens att ha ett hem? Kommer jag att ha mat? Kommer jag att ha pengar till medicin? Soc är inte generös. Jag ska få livet att gå runt på mindre än 8 000 kr i månaden, soc inräknat.

Så här ser livet ut idag med den nya sjukförsäkringslagen.

Allt började 1998, fick diskbrock i ryggen eftersom jag städade trappor.

Var på massa utredningar bl a Alfta rehab som kom fram till att jag inte skulle bli bättre, fick sjuk bidrag men sen kom dom ju på att alla sjuka skulle vara friska, så det var en sväng med nya utredningar. AF skickade mej på en som hette Trappan till arbete, varje dag avslutades med att handledaren läste Nalle Phu.

Sen skulle jag arbetsträna på kontor, jag blev sämre fick fibromyalgi och nackskada. Fick kortisonsprutor och starka mediciner för att fungera. Då skulle jag gå en kurs till. AF ordnade så jag fick taxi till och från, det var skönt, men jag var helt slut.

Tillbaka till FK, som skulle göra en egen utredning som kom fram till att jag inte blir bättre och kommer inte att bli bättre. Får ett brev om att jag håller på att bli utförsäkrad, var tvungen att söka förlängd sjukskrivning, be läkaren om min journal, nytt sjukskrivningspapper, har fått det, så nu ska jag till sjukgymnasten för ny utredning av nacken, jag har sån värk i huvudet.

Har en inkomst på 6 535 kr för jag hade varit sjukskriven mer än 10 år – är tacksam för alla anhöriga.

Lever numera på min sambo, har aldrig känt mej så kränkt och

utanför i hela mitt liv. Är helt utblottad, har ingen ersättning någonstans ifrån, fick även avslag då jag sökte "sjukpenning i särskilda fall" trots läkarintyg. Ska rehabiliteras genom träning hos sjukgymnast men jag har inga pengar att betala med (frikortet gick ut i februari).

Sitter helst för mej själv då all min glädje i livet är helt bortblåst, har inte råd att umgås med vänner. Detta är ett rent h-vete att leva under dessa sjukförsäkringsreformer.

Många av oss som befinner oss i alliansregeringens skapelse

Fas3 har en gång i tiden börjat vårt arbetsliv med dåtidens beredskapsarbeten. Dessa var i många fall en direkt väg in till reguljärt lönearbete och under den halvårsperioden utgick en lön, som var riktigt hög jämfört med den aktivitet ersättning som ges för liknande arbetsuppgifter inom Fas 3 under Reinfeldts regering. Beredskapsarbetena var akassegrundande och förutom tidsbegränsningen var det i princip ingen skillnad mot en vanlig anställning.

Samma sak med plusjobben, de var visserligen en nedtrappning jämfört med beredskapsarbetena men gav fortfarande avsevärt bättre villkor än dagens Fas 3 som ställer människor i ett direkt ekonomiskt och socialt utanförskap.

Vem godtar överhuvudtaget en anställning på full tid med halv lön, utan semesterersättning och högre skatteskala än arbetskamraterna på samma arbetsplats? Svar: Endast den som är nödd och tvungen.

Många kvällar får man gå och lägga sig hungrig, för man har inte råd att äta en smörgås på kvällen, för då räcker det inte månaden ut.

Bor på landet, så jag försöker odla grönsaker, men man vill inte sitta och knapra morötter varje dag, man vill ju kunna äta vanlig husmanskost ibland, som är en lyxvara för mig. Har inte ens råd att unna mig en trisslott, för att ha chans att vinna en slant.

Så här har jag haft det sen jag blev sjukpensionär 2002. Det är farligt att bli sjuk i Sverige, då har man inga rättigheter eller stöd. Då får man klara sig så gott man kan, på egen

hand.

Nu har jag aktivitetsstöd 3 400 kr i månaden. Jag har inte rätt till soc för jag har en sambo. Vi går back varje månad och jag lever som en parasit.

Vi träffades 2007 och jag blev sjukskriven samma år. Vi har gått igenom helvetet kan man lugnt säga, men utan honom och min familj hade jag inte suttit här idag. Men det är klart att det är ansträngt eftersom han får stå för i princip allting. Det känns inte bra även om vi aldrig bråkar om ekonomi.

Självkänslan är ju inte på topp direkt. De som inte har familj... ja de tar nog livet av sig. Faktiskt.

Min syster hade cancer. Obotlig. Två månader innan hon dog tyckte FK att hon kunde arbetsträna. FK hade börjat med någon ny giv då...

Sex månader senare fick jag själv en aggressiv hudcancer (malignt melanom). Efter en ganska stor operation (där man även tog flera lymfkörtlar) och med en sedan övergående lymfskada som resultat, tyckte FK att jag skulle vara hemma i tre dagar. Regelverket stämde inte med den typ av tumör jag hade. Men alla tunna melanom är inte ofarliga. Alla har inte haft en syster som nyss dött i samma sjukdom.

Jag började arbeta. Jag är föreläsare och det förekommer tungt bagage och resor varje dag (ena armen var obrukbar och jag hade stygn kvar... man hade tagit bort allt vävnad ner till benet). Jag ramlade ner från en ganska hög scen. Jag var inte redo att arbeta.

Jag ringde FK och frågade vad i min läkares intyg (som doktorerat i ämnet) som inte var begripligt och sade att det här gick ju inte. Det var ju farligt. Jag bemöttes med total nonchalans.

Jag var av läkare sjukskriven i två veckor. Den tiden hade varit oerhört viktig att ha och hade befrämjat min fortsatta hälsa. Jag begärde inte heller mer.

Jag råkar tjäna bra. Jag klarade mig ändå och kunde ta ledigt. (Men hur gör andra?) Jag betalar enorma summor i skatt jämfört

med de flesta. Till vad? Som egenföretagare har man dessutom en veckas karens. Så det handlade inte bara om en vecka för FK.

Nu har jag fått cancer igen. Jag är livrädd över att behöva kontakta FK. Livrädd. Det ska räcka att man är rädd för att dö.

Detta är vidrigt. Inte mänskligt och de som beslutat detta borde skämmas!

Söker arbete efter arbete men inget napp ännu. Var till en livsmedelsbutik och frågade om praktik, jag var så välkommen. Min fråga var då om praktik kan leda till ett reguljärt avlönat arbete? Svaret blev: Nej, vi tar bara in praktikanter och söker Fas 3 folk, vi vill ha så lite anställd personal som möjligt för det ger största vinsten.

Visst, det var ett rakt och ärligt svar, men var det verkligen så det var meningen att det skulle bli?

Jag var med i en trafikolycka år 2000. Jag ådrog mig en whiplash-skada och senare fibromyalgi. Har innan olyckan dessutom varit drabbad av mångårig smärta i knäleder, fotleder och ryggen med diagnos artros. Innan olyckan arbetade jag trots smärtorna med hjälp av smärtstillande som läkaren skrev ut.

Efter olyckan var jag långtidssjukskriven och genomgick smärtrehabilitering och sjukgymnastik. 2005 blev det beslutat att jag skulle arbeta 50 % och ha 50 % sjukersättning, trots att min läkare motsatte sig det och bokade ett möte med FK.

Ända sedan dess fram till 2010 har jag kämpat med att försöka arbeta 20 timmar i veckan men det funkade inte, jag jobbade cirka 1-2 timmar åt gången i kassan på ett bageri istället för de 4 timmarna jag skulle, sedan hade jag så fruktansvärt ont i knän, fotleder och rygg så jag knappt kunde stå.

I flera år försökte de hjälpa mig och provade att omplacera mig så jag skulle jobba en del på kontoret istället men det fungerade inte att sitta längre stunder heller. De var otroligt förstående men till sist så tröttnade även de.

Jag blev utförsäkrad från FK pga att jag inte kunde

tillgodoräkna mig så få timmar till sjukskrivning. När jag fick svininfluens 2010 fick jag ingen sjukersättning eftersom jag var utförsäkrad. Jag var så sjuk, jag hade läkarintyg och kunde inte jobba på cirka två månader, lungorna drabbades hårt och jag fick infektion i hjärtat vilket gett bestående men och behov av hjärtmedicin.

Det var i samma veva som jag miste jobbet. Jag försjönk djupt i depression och ville bara dö efter att kämpat i så många år, men kärleken till mina två barn gjorde att jag inte gick längre än tanken. Jag var tvungen att flytta från min lägenhet, mina barn fick flytta hem till sin pappa.

Jag har givit upp och orkar inte strida med myndigheter längre. Jag har en sjukersättning på cirka 3 600 kr och ingenstans att bo, knappt råd att lösa ut mina mediciner och gå till läkaren, hos tandläkaren har jag inte varit på sju år. I dag sover jag ibland hos någon av de få vänner jag har kvar men som blir allt färre, ibland hos min mamma, ibland hos min syster och ibland i en trappuppgång eller tunnel och någon enstaka gång på vandrarhem.

Jag har givit upp och mina barn har givit upp mig. 3 600 kr räcker inte länge om man inte har någonstans där man kan laga mat, förvara mat i kylskåp och behöver både buss kort, mediciner och läkarvård.

Vid ett tillfälle var jag tvingad att ta betalt för sex för att kunna lösa ut min hjärtmedicin och för att få råd till en vinterjacka, det är inte mänskligt!

Har varit sjuk sedan 2005, fick utan problem ersättning från FK de första fem åren. Men sen fick jag avslag på ansökan om sjukersättning och efter det blev jag utförsäkrad till ALI på AF i tre månader sommaren 2011. Efter det förvägrades jag återkomma till sjukförsäkringen trots att jag pga hela denna process tappat även de sista 25 % arbetsförmåga. Jag är utredd av sex läkare, en psykolog, en arbetsterapeut, en sjukgymnast, samt att en sjunde läkare gått igenom utredningen och anser att den tydligt visar min bristande arbetsförmåga.

Är idag sängliggande 20 av dygnets timmar men FK vägrar ta till sig alla dessa utredningar och hävdar att jag kan jobba 100 %.

Det har också förekommit många rena felaktigheter i handläggningen. Så jag är rätt förtvivlad. Har nu varit helt utan ersättning sedan september 2011 och första ärendet i Förvaltningsrätten kommer troligen inte upp för beslut förrän i början av 2013 då det idag är 14 månaders kö dit.

Sommaren 2001 opererade jag bort en tumör akut ur lilla hjärnan. Då gick jag på universitetet. Operationen gick bra men kirurgen vågade inte gå "tillräckligt djupt" så två nya tumörer har växt under 10 år.

Ensamstående med en tonårsson. Första operationen var han fem år. Nu är han 15. Han har inte klarat av att ta sina högstadiesbetyg pga den turbulens han haft hemma med oro för mig och vår ekonomi.

Under tiden har AF och FK tjatat, varit inblandade med frågor, möten, hantering, krav, frågor igen, åsikter, kränkande förslag till åtgärder för att komma tillbaka i arbete...

Jag har sökt hjälp åt min son för jag trodde han kunde få det, mammor klarar sig alltid men man vill att ens barn ska ha det bra.

Jo, han kan få kontaktfamilj etc – men ekonomiskt – Nix Not. Spelar ingen roll om mamman/pappan är knarkare, spelmissbrukare, arbetslös eller sjukskriven – barnen kan inte få egen hjälp what so ever.

För mig funkar det att vara ett vandrande världskrig om det gäller annat/andra – som djur, barns eller kvinnors rätt – eller orättvisa i stort. Men jag orkar inte göra det i den utsträckning jag skulle behöva för mig och sonen, det blir för nära och det blir för tungt och personligt.

Och det blir nog ingen semester för oss i år heller – det var typ sex år sedan vi var någonstans.

Fan jag vet inte vilken skinka jag ska sitta på, vilken haka jag ska vila handen i eller vilket ben jag stå på.

Jag vet bara att detta – som jag hoppades skulle vara

temporärt – verkar bli värre hela djävla tiden.

Många socialarbetare har "gått in i väggen" de senaste 15–20 åren. De flesta kommer aldrig tillbaka i jobb igen. Långa sjukskrivningar med psykiska diagnoser t ex utmattningsdepression är vanligt.

Det finns tydliga mönster o sammanhang att forska vidare i för att ge alla drabbade den upprättelse som krävs för att bli en hel människa igen... för att inte säga rentvådd eftersom de flesta tror att det var deras eget fel och lägger skuld o skam på sig själva. Blir syndabocker för de stora psykosociala arbetsmiljöproblem som finns på jobbet och som orsakat den mentala kollapsen... med god hjälp av den okunskap som finns på myndigheter och hos vårdgivare ska väl tilläggas.

Från att varit 100 % arbetsför till att få beskedet 0% arbetsförmåga tog för mig sex år.

I mitt fall så var jag en s k besvärlig anställd som var engagerad fackligt och var skyddsombud på sektionen som arbetade med socialbidrag. Vi hade en svag och otydlig chef som härskade genom söndring. Ständiga konflikter som aldrig redades ut bidrog till hög personalomsättning och sjukfrånvaro. Arbetsbelastningen var därför alltid väldigt hög och det drabbade naturligtvis klienterna som var i behov av hjälp o stöd men istället blev utsatta för diskriminering och kränkningar. Chefers okunskap och inkompetens präglade verksamheten och de kritiska blev utsatta för nedbrytande psykisk terror och repressalier. Inte minst mig själv eftersom jag i min roll som skyddsombud till sist tvingades att begära hjälp av Arbetsmiljöverket. De inspekterade och konstaterade allvarliga brister t ex att mobbning förekom.

Men detta hade ingen inverkan på chefen utan allt återgick till det "normala" igen. Fem månader efter Arbetsmiljöverkets besök så fungerade inte min hjärna och kropp längre. Blev liggande en morgon i fosterställning och det dröjde länge innan jag ö h t orkade med de enklaste göromål...

Nu åtta år senare är jag alltså sjukpensionär 61 år gammal.

Jag arbetar som personligt ombud. När jag började för cirka nio år sedan fanns det resurser och de klienter jag har hjälpt fick ett mycket bättre liv.

Idag blir de sjuka nekade ersättning från socialförsäkringen. De blir ännu sjukare och har inte någon ekonomisk trygghet.

När de söker försörjningsstöd för att betala sin månatliga utgifter, så nekar socialtjänsten och en del har blivit avhysta – även barnfamiljer.

I en familj var båda föräldrarna sjuka med sjukersättning. De bodde på varsitt håll och hade två gemensamma barn. Båda blev hemlösa då de nekades sjukersättning och försörjningsstöd.

De som blir hemlösa får bo på härbärgen, vandrarhem och deras hälsa försämras ytterligare. Kommunerna säger att de får ordna bostad själva men har man hyresskulder så blir man inte accepterad som hyresgäst och socialtjänsten betalar inga skulder. De blir livstidsgäldenärer och utanförskapet är ett faktum. Många blir sjukare och hamnar i slutenvården då de försökt ta sitt liv.

En del tvingas till AF för att vara arbetssökande och får då 1600 kr/månad att leva på, de får söka försörjningsstöd. Tidigare har de haft en bra sjukersättning och även ersättning från AFA försäkringen, den förlorar de för alltid om de inte har arbetet kvar.

Deras ekonomi havererar på grund av den diktatoriska socialförsäkringen. De kastas ut till total fattigdom och många tar sitt liv.

En man hade arbete men blev psykiskt sjuk och sjukskriven, han tvingades till arbetsträning av försäkringskassan. Första dagen på arbetsplatsen ramlade han från en hög nivå och skadade sig svårt. Men försäkringskassan ville få honom tillbaka i arbete och ville ha ett möte med honom, de trodde inte på honom eller vad läkarna skrev. Mannen avled av sina inre skador.

Ingen vinner på detta utan på längre sikt kommer det att bli katastrofalt då allt fler hamnar i total fattigdom.

Barnen blir också drabbade då föräldrarna slås ut från en trygghetsförsäkring. Det är förödande att inte ha ett eget hem

att växa upp i. Barnens livsvillkor blir helt förstörda och de kan inte delta i samhället som alla andra barn. Det är svårt att lyckas med skolgång och gemenskapen med andra barn på lika villkor. De blir förlorare för all framtid. Klassklyftorna blir större.

Det måste ske en förändring! Vi har en skyldighet att rätta till detta stora misstag som de styrande tagit beslut om: att kan du inte arbeta ska du leva under svältgränsen!

Jag arbetar med arbetslivsinriktad rehabilitering hos en kompletterande aktör till AF. Då jag arbetat även under de gamla reglerna kan jag se vad förändringarna innebär.

Största skillnaden är förstås att jag får möta mycket begränsade människor som kämpar för att överhuvudtaget klara vardagen. Vissa klarar inte att handla och städa själva. Det är med skam jag möter dessa människor. Jag försöker bli ett stöd för dem så att de kan känna någonsomhelst mening att delta i verksamheten. Men själva syftet att utforma en rimlig arbetsprövning känns så oerhört långsökt.

"Kan ej sitta stå eller gå för länge, kan endast koncentrera sig i 30 min, får panikångest vid krav på prestation, behöver lägga sig ner en gång/kvart"... Vilken arbetsgivare vill ta emot en sådan här individ, bara för att de för kanske femte gången ska misslyckas i ett försök att återvända till arbetsmarknaden? Kan man inte se att detta bara leder till försämring av människans tillstånd?

De som konkurrerar om att vara kompletterande aktörer på denna marknad, får dessutom mindre och mindre betalt. De som tidigare jobbat seriöst och professionellt, ser inte längre någon möjlighet att skapa en verksamhet med kvalitet. Förra året fick vi 1800 kr/vecka för en deltagare, nu 1000 kr/vecka. Hur kan konkurrens vara en fördel då det handlar om att hjälpa människor? Det kommer att bli omöjligt att hålla en human kvalitet.

En av mina deltagare tog sitt liv. Han var en helt underbar människa med mycket, mycket svåra smärtor. Sista gången jag pratade med honom var i mataffären. Han kunde knappt gå, men var tvungen att handla. Han hade varit fast i sitt hem i tre

dagar pga att han inte ens hade förmåga att röra sig. Det är så tragiskt.

Andra försäkringar som Alecta, som mina arbetsgivare betalat till, och min gruppförsäkring via facket, som jag betalat till själv, är knutna till att man får sjukpenning eller sjukersättning från försäkringskassan. Nu åkte jag ur möjligheten att få pengar även därifrån.

Där sätter vi punkt – den här gången, i vetskapen om att även fristående försäkringar faller, när det är FK och inte läkarvetenskapen som får avgöra hur sjuk en människa är. Och i en påminnelse att även FK och AF hanterar medel och förhållanden vi betalar till efter förmåga och bör få ersättning från – precis som andra försäkringar. Bara den är betald så får man ersättning när ens hem ligger nedbrunnet, det står ingen där och säger att eldsvådan inte hänt.

Fortsätt följa och skriva till uppropet på: socialaktion.nu.

maria.wallin@socialpolitik.com

Läs vidare

www.socialaktion.nu

Bilderna är från en bildtävling Visa Fattigsverige inom TemaFattigdom:

www.temafattigdom.se/bildtavling

[www.sr.se/kaliber den 16/4/2012](http://www.sr.se/kaliber%20den%2016/4/2012)

[www.sr.se/Kluset land/ingen vill hänga med en fattig](http://www.sr.se/Kluset%20land/ingen%20vill%20hänga%20med%20en%20fattig)